

גליון 324

פרשיות תזריע מצורע - הצרעת: רק כשיש קדושת עם ישראל וארץ ישראל

הרב ארי יצחק שבט - המרכז התיעודי בית הרב ירושלים ת"ו

בפרשתנו אנו לומדים: "כי תבאו אל ארץ כנען ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחזתכם:"¹

הצרעת היא מחלה רוחנית המופיעה רק בארץ ישראל, ורק בתקופה שהכוהנים המיוחסים מתפקדים.² מדוע אם כן כאשר נוכרים מדברים לשון הרע, אין הם מצטרעים? ואפילו ישראל אינם נענשים בצרעת בזמן הזה?

אפשר להבין את העניין מתוך דברי מרן הרב קוק זצ"ל בהבנת מהותם של ארץ ישראל ושל עם ישראל, ומתוך כך אף יובן גם מה חסר אצל הנכרים, ובחול"ל, ובזמן הזה.

כותב מרן הרב זצ"ל: **החקלאות**, הלא היא אצל כל העמים רק **גורם כלכלי** חיוני פשוט, אבל **העם אשר הנושא שלו כולו הוא קדש קדשים, וארצו, ושפתו, וכל ערכיו כולם קודש הם**, כי הוא כולו ממלא את ביטוי הקודש של כל האנושיות וכל היקום כולו...³

וכמו כן מצאנו בדבריו על עם ישראל: ...השקפה של **קודש על המציאות כולה** (אף על החול) היא ההשקפה הישראלית, וזאת ההשקפה המיוחדת **חוללה את הלשון העברית**, שהיא באמת השפה הקדושה...⁴

מצאנו כלל בענייני טומאה, כי כמה שיש יותר קדושה, הרי בהיעדרה, יש יותר טומאה: ישראל מת - מטמא יותר מנכרי, ונכרי מת - יותר מנבילת בהמה, ובהמה מתה - יותר מרוב שרצים וכו'.

על כן דווקא ארץ שכל כולה קודש, ועם ישראל שכל כולו קודש, הם היכולים לקבל טומאת צרעת. דווקא מתוך גדלותנו, כשהננו חיים בכל מסגרות הקודש, גם דיבורנו אמור להיות קודש- ואם לא, תבוא ח"ו הצרעת.

הרמב"ם כותב כי אם יש שיר טמא, הרי יותר גרוע לשיר אותו בלשון הקודש מאשר בלע"ז, שכן היא אינה מתאימה לדיבור הישראלי האמיתי.⁵ מי שיכול היה ליצור את בתורה שבעל פה - צריך להיזהר יותר!

אין כמו תקופת יום העצמאות להיזכר ולחדד את התודעה עד כמה חשובים ועקרוניים הם ארץ ישראל ולשון הקודש לקדושתה של היהדות, ולהודות לד', "על הארץ הטובה אשר נתן לך".⁶

¹ ספר ויקרא פרק יד, לד.

² משנה מסכת נגעים, יב, ד; ספר החינוך, מצוה קלט; שאל יעב"ץ א, סימן קלו; הנצי"ב, העמק שאלה, ריש פ' מצורע; ובהרחבה אצל 'בית דוד' לייטר ב, סימן סד.

³ מאמרי הראי"ה, עמ' 179.

⁴ אורות ישראל, פרק ז, יב.

⁵ הרמב"ם, בפירוש המשניות, מסכת אבות פרק א, טז, "...שאם יהיו שני שירים... וזה מחלק הדיבור המאוס, לפי שהוא יעורר ויזרז למידה פחותה... ויהיה אחד משני השירים עברי, והאחר ערבי או בלשון אחרת - תהיה שמיעת העברי והדיבור בו יותר מרוחק לדעת התורה מחמת קדושת השפה". ראו בהרחבה בספרי, "להרים את הדגל- הל חשיבות דגל ישראל ודיבור בעברית במקורות היהדות", הוצאת בית הרב, ירושלים, תשע"ד.

⁶ ספר דברים פרק ח, י.